

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Освітня програма	8806 Екологія
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	101 Екологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	8806
Назва ОП	Екологія
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	101 Екологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Суходольська Ірина Леонідівна, Чупа Володимир Михайлович, Павличенко Артем Володимирович (керівник)
Залучений представник роботодавців	<i>не застосовується</i>
Дати візиту до ЗВО	28.09.2023 р. – 30.09.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://biolog.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/samoanaliz-eko-2023.pdf
Програма візиту експертної групи	https://drive.google.com/file/d/1bEQY5tsNrocB-h537Wxfn8C_mhajZkma/view?fbclid=IwAR2SYXg6FUc8mBllq8hIi-Jd14Zm1BGYuZHWYIDMFj9EDoLV_xG8nVKCH3U

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП відповідає чинним критеріям акредитації, а виявлені слабкі сторони не носять системного характеру. Експертна група дійшла висновку, що ОП загалом відповідає наступним критеріям: проектування та цілі ОП, структура і зміст освітньої програми, доступ до ОП та визнання результатів навчання, навчання і викладання за ОП, контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна мобільність, людські ресурси, освітнє середовище та матеріальні ресурси, внутрішнє забезпечення якості освітньої програми та прозорість і публічність. Означені складові освітнього процесу за ОП мають резерви для удосконалення. На думку ЕГ, Університет в цілому здатний забезпечити сталість у реалізації ОП.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Програму сформовано із залученням здобувачів освіти, представників НПП, роботодавців як науково-дослідних і державних установ і організацій в галузі екології; з урахуванням академічного досвіду інших ЗВО України. ОП є структурованою в контексті загального часу навчання та змістовною. Дисципліни є вибірковими з точки зору ЕГ та здобувачів освіти; розроблена та дотримується процедура вибору освітніх компонентів. Правила прийому на навчання за ОП є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, оприлюднені на офіційному сайті К-ПНУ. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання є зрозумілими, чіткими та систематизованими, що забезпечує об'єктивність оцінювання, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження та впроваджуються під час реалізації ОП. ЗВО має гарні практики з широкого застосування антиплагіатної програми «Unicheck» для перевірки текстів наукових і кваліфікаційних робіт студентів. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти і дозволяє задовольнити їхні освітні потреби й інтереси.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Рекомендується: продовжити практику набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills); активізувати роботу з ознайомлення здобувачів вищої освіти щодо можливостей проходження закордонних практик та стажувань; залучати здобувачів освіти до обговорення розподілу аудиторної та самостійної роботи з метою встановлення комфортного для них співвідношення годин аудиторної та самостійної роботи; покращити інформування здобувачів, щодо реалізації їх прав на міжнародну та національну академічну мобільність, а також неформальну освіту в межах ОП; продовжити оновлення лабораторного обладнання та програмного забезпечення необхідного для професійної діяльності еколога; продовжувати розвивати міжнародну співпрацю націлену на виконання спільних науково-дослідних проєктів, які сприятимуть оновленню матеріально-технічних ресурсів на даній ОП; продовжити практику інформування роботодавців та здобувачів ОП щодо важливості перегляду ОП та необхідності покращення якості освіти; популяризувати серед роботодавців та здобувачів вищої освіти важливість моніторингу ОП для ринку праці в Україні.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Метою освітньо-професійної програми «Екологія» (далі ОП) є підготовка кваліфікованих і професійних фахівців в сфері екології, охорони навколишнього середовища та раціонального природокористування, здатних вирішувати складні задачі і проблеми довкілля в галузі природничих наук. ОП створює умови для формування індивідуальних траєкторій навчання, спрямована на студентоцентроване навчання та розширення можливостей здобувачів освіти щодо працевлаштування та подальшого навчання. Цілями навчання за ОП є формування у здобувачів вищої освіти комплексу знань, умінь та практичних навичок у сфері охорони довкілля. Цілі ОП сформульовані чітко та повною мірою відповідають місії, стратегічним напрямкам і головним задачам діяльності, що передбачені в «Стратегії

розвитку Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на 2020-2030 роки» <http://surl.li/bkjcq>. Основною метою освітньої та наукової діяльності Університету є підготовка висококваліфікованих фахівців, здатних до навчання впродовж життя, самовдосконалення і саморозвитку; вироблення у здобувачів ВО здатності до свідомої та ефективної діяльності у глобалізованому, інформаційному суспільстві; органічне поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності; необхідні умови для реалізації здобувачами ВО їхніх здібностей і талантів тощо. Унікальність у тому числі підтверджується наявністю визнаних в Україні та за її межами наукових шкіл К-ПНУ саме у частині вирішення багатofакторних проблем функціонування об'єктів природно-заповідного фонду. Фокусом ОП є акцент на природно-заповідну діяльність, що дозволяє відрізнити її від інших аналогічних програм та сприяє реалізації закладом його унікальної місії та стратегії. Відповідність цілей ОП місії та стратегії К-ПНУ його стратегічним цілям підтверджено під час ознайомлення з наданими матеріалами, а також онлайн зустрічі з керівництвом університету, яке відзначило важливість екологічної освіти для сталого розвитку нашої країни особливо під час її післявоєнного відновлення. Зважаючи на позицію університету та ураховуючи результати зустрічі з потенційними роботодавцями, експертною групою (ЕГ) підтверджено унікальність і затребуваність поданої на акредитацію ОП. Учасники освітнього процесу мають доступ до документів в яких передбачаються плани розвитку університету, що розміщені на сайті Університету. ЕГ рекомендує впровадити освітні компоненти, що характеризують вплив різних промислових виробництв на навколишнє середовище і особливості запровадження на них ефективних природоохоронних заходів.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Процеси залучення широкого кола стейкхолдерів (здобувачів освіти, роботодавців, представників академічної спільноти) до формулювання цілей і програмних результатів навчання (ПРН) за ОП достатньо повно відображено у відповідних договорах/угодах про співпрацю. Факти залучення стейкхолдерів підтверджено в процесі онлайн зустрічі з представниками роботодавців і здобувачів освіти, які навчаються на ОП. В університеті застосовуються опитувальні анкети, за допомогою яких зацікавлені сторони оперативно можуть надавати свої рекомендації та зауваження на ОП. Інтереси здобувачів враховано при формуванні переліку та змісту вибірових компонентів ОП, а також визначенні тематики їх наукових досліджень, що дозволяє забезпечити ефективне набуття компетентностей, затребуваних на внутрішньому та зовнішньому ринку праці з урахуванням сучасних викликів в професійній сфері, у тому числі в результаті воєнних дій. Інтереси академічної спільноти враховані шляхом впровадження інноваційних технологій та сучасних педагогічних форм і методів навчання, а також популяризації принципів академічної свободи та академічної доброчесності. Інтереси роботодавців враховані шляхом оптимізації формату вибіркової складової ОП, що забезпечують формування у здобувачів найбільш затребуваних на ринку праці компетентностей. В результаті онлайн зустрічей виявлено, що учасники освітнього процесу та роботодавці беруть активну участь в обговоренні ОП та її окремих компонентів, а також мають намір долучатися до покращення її якості.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Завдяки системному залученню стейкхолдерів до формування контексту ОП прослідковується чітке дотримання тенденцій розвитку спеціальності, у тому числі з урахуванням спрямованості програми на цілі збереження біорізноманіття як на території Хмельницької області так і в Україні в цілому. Галузевий контекст та особливості ринку праці враховано традиційними науково-практичними зв'язками науковців і представників роботодавців різних ЗВО, природоохоронних установ: НПП «Подільські Товтри», «Мале Полісся», «Хотинський», Департаменту природних ресурсів та екології Хмельницької ОДА тощо. Важливим аспектом при підготовці здобувачів освіти є те, що випускники повинні вміти враховувати новітні тенденції розвитку екології під час подальшої професійної діяльності для обґрунтування заходів з мінімізації негативного впливу антропогенних чинників, у тому числі військової агресії на компоненти довкілля і покращення стану навколишнього середовища. ЗВО співпрацює з роботодавцями стосовно відповідності підготовки, знань, навичок та умінь здобувачів освіти потребам ринку праці та проводить з ними консультації щодо змісту освіти (зміст освітніх компонентів та практик). З метою корекції методів навчання та викладання проводиться анкетування здобувачів освіти. У результаті опрацювання відомостей про самооцінювання, а також проведення зустрічей, було встановлено, що під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП враховано тенденції розвитку спеціальності і ринку праці, галузевий і регіональний контекст, досвід аналогічних українських (Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Національний університет «Львівська політехніка», Хмельницький національний університет, Одеський державний екологічний університет, Луцький технічний університет, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини), а також ОП екологічного профілю, що реалізуються в іноземних університетах (Варшавський університет природничих наук, Ягеллонський, Лодзький та Гельсінський університети). ЕГ було підтверджено, що під час формулювання цілей та ПРН ОП було враховано тенденції розвитку спеціальності та ринку праці, галузевий та регіональний контекст, а також досвід аналогічних національних та іноземних освітніх програм. ЕГ рекомендує доповнити обов'язкові дисципліни темами, що спрямовані на формування додаткових знань та умінь для вирішення комплексних екологічних проблем у змінних умовах, як на локальному, так і національному та міжнародному рівнях (особливостями реалізації природоохоронної діяльності на агропромислових, гірничих, хімічних підприємствах тощо).

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ОП (<http://surl.li/lzgho>) містить загальні й фахові компетентності, що визначають специфіку підготовки магістрів за спеціальністю 101 «Екологія», та програмні результати навчання, які визначають те, що здобувач освіти повинен знати, розуміти та бути здатним виконувати після успішного завершення освітньої програми. Акценти ОП зроблені на формування та розвиток у здобувачів ВО загальних та фахових компетентностей для виконання складних професійних завдань і вирішення проблем дослідницького та інноваційного характеру в галузі сучасної екології, охорони навколишнього середовища та сталого збалансованого природокористування. Форма атестації здобувачів освіти відповідає вимогам чинного стандарту. У контексті аналізу ОП встановлено відповідність заявлених ПРН методам, формам організації навчального процесу та змісту освітніх компонентів як нормативної, так і варіативної її складової. ОП сприяє формуванню у здобувачів освіти навичок та вмінь аналізувати структуру екосистем із врахуванням взаємодії в часі біотичного та абіотичного компонентів; оцінювати внесок факторів навколишнього середовища у розвиток деструктивних змін; оцінювати, прогнозувати та контролювати процеси у популяціях. Нормативна частина підготовки магістрів за даною ОП відповідає затвердженому стандарту, а також дескрипторам 7 рівня Національної рамки кваліфікацій (НРК).

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Програму сформовано із залученням здобувачів освіти, представників НПП, роботодавців як науково-дослідних і державних установ, так і громадських організацій в галузі екології; з урахуванням академічного досвіду інших ЗВО України, освітніх установ за кордоном. Залучення вказаних стейкхолдерів до процесів формування мети, цілей ОП та її удосконалення має системний характер. Результати навчання, що визначені задля досягнення цілей ОП шляхом реалізації передбачених навчальним планом освітніх компонентів, відображають рекомендації, надані роботодавцями. Університет має ресурси, достатні для досягнення цілей ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Рекомендовано продовжити: практику залучення НПП Університету, здобувачів вищої освіти, випускників ОП, а також професіоналів практиків та роботодавців до процедури оновлення змісту як окремих освітніх компонентів, так і ОП в цілому; розширити перелік тем, що спрямовані на формування додаткових знань та умінь для вирішення комплексних екологічних проблем у змінних умовах, як на локальному, так і національному та міжнародному рівнях.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Запланована траєкторія вдосконалення є досяжною та адекватною. Зважаючи на сильні та слабкі сторони, позитивні практики за ОП, експертна група дійшла висновку, що ОП «Екологія» відповідає рівню B за Критерієм 1.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Загальний обсяг ОП за спеціальністю 101 «Екологія» відповідає вимогам статті 5 Закону України «Про вищу освіту», а також Стандарту вищої освіти за спеціальністю 101 «Екологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти і становить 90 кредитів ЄКТС. З них 67 (74,5%) припадає на обов'язкові освітні компоненти та 23 (25,5%) – на ОК за вибором здобувачів ВО. Обов'язкові ОК забезпечують формування компетентностей, визначених Стандартом за спеціальністю 101 «Екологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти. Обсяг дисциплін за вибором здобувачів ВО відповідає чинним вимогам.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОП є структурованою в контексті загального часу навчання за семестрами, поділена на змістовні блоки циклів загальної та професійної підготовки, а також передбачає час на практичну підготовку та підсумкову атестацію 2021 р. (<http://surl.li/lzhvf>) та 2023 р. (<http://surl.li/lzhva>). ОП сфокусована на поєднанні теоретичних знань та практичної підготовки у навчальних підрозділах університету та випускової кафедри. ОП забезпечує формування кваліфікованих фахівців зі спеціальності та визначає загальні і фахові компетентності, а також програмні результати навчання в процесі вивчення дисциплін загального та професійного циклів. Нормативна частина складає 67 (74,5%) кредитів ЄКТС, варіативна – 23 (25,5%) відповідно. На вибір запропоновано відкритий перелік дисциплін з загальноуніверситетського каталогу. Проведений аналіз навчального плану, дозволив підтвердити актуальність інформації щодо змісту навчання студентів за даною ОП відповідно до відомостей про самооцінювання. Аналіз інформаційних пакетів ОК дав можливість ЕГ зробити висновок, що ОК, включені до ОП, складають логічну взаємопов'язану систему; кожний ПРН у повній мірі охоплений змістом ОП; вибір та послідовність вивчення обов'язкових ОК ОП є обґрунтованими і дозволяють досягти всіх заявлених цілей та ПРН за ОП. ЕГ переконалась, що робочі програми та інформаційні матеріали розміщені як на сайті випускової кафедри так і природничо-економічного факультету. Внутрішні та зовнішні стейкхолдери під час інтерв'ювання надали позитивні відповіді щодо відповідності переліку ОК сучасним вимогам, логічності їх викладання, задоволеності контентом ОП тощо. Зміст ОП розроблено з урахуванням СВО за спеціальністю 101 «Екологія» за другим «магістерським» рівнем вищої освіти. ЕГ звертає увагу: в більшості ОК загальним обсягом в середньому 4 кредити ЄКТС заявлено формування від 3 до 7 загальних та спеціальних компетентностей та 10-12 ПРН; на дублювання частини лекційного та практичного матеріалу в ОК 04, 09 та 11; у ОП 2021 року на реалізацію ПРН06 у частині застосування методів математичного та геоінформаційного моделювання була передбачена лише одна тема 4. Просторова структура. Сучасні ГІС-технології в екології в ОК «Популяційна екологія». Слід відмітити, що в ОП 2023 року ЗВО врахував рекомендації стейкхолдерів, щодо важливості застосування сучасних інформаційних технологій в екологічній діяльності та передбачив вивчення ОК «Геоінформаційні технології в екології» (<http://surl.li/mgptx>). Враховуючи те, що ОК буде викладатися у 2024/25 н.р. ЕГ не змогла переконалися в достатності ресурсного забезпечення цієї дисципліни.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

На підставі аналізу змісту ОП, в тому числі визначених компетентностей і ПРН, переліку ОК та їх відповідності ПРН і компетентностям, а також за результатами інтерв'ювання внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів, ЕГ встановила, що зміст ОП відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності 101 «Екологія». Теоретичний зміст ОП спрямовано на опанування концепцій та принципів природничих наук, сучасної екології та стратегії сталого розвитку природи і суспільства для формування відповідних навичок з використання у професійній діяльності відповідних природоохоронних заходів та технологій. Вивчення дисциплін Методика наукових досліджень, Менеджмент природно-заповідного фонду, Біологічне різноманіття, Стратегія сталого розвитку та ін. забезпечує здатність осіб, які здобули ступінь магістра за ОП, розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування при здійсненні професійної діяльності, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій, а також характеризуються комплексністю вирішення сучасних екологічних проблем. Освітній компонент Іноземна мова спрямовано на набуття загальних компетентностей та трансверсальних навичок. Вивчення дисциплін Системний аналіз якості навколишнього середовища, Екологічна стандартизація і інспектування забезпечують формування методологічних основ, методів, методик, підходів та інструментальних засобів вирішення сучасних задач екології, охорони довкілля та екологічної безпеки як на локальному, так і на галузевому рівнях. Аналіз ОК, компетентностей та ПРН показав, що всі нормативні ОК відповідають спеціальності 101 «Екологія». Під час інтерв'ювання роботодавців ЕГ отримала позитивні відгуки щодо змісту ОП.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

У ЗВО в цілому реалізовано право вільного вибору ОК для здобувачів освіти. Вибір ОК в ЗВО регламентує Положення про організацію освітнього процесу в К-ПНУ (нова редакція) (<http://surl.li/hwbb>), Положення про порядок реалізації права на вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти в К-ПНУ (нова редакція)

(<http://surl.li/afkyq>). Вибіркова частина навчального плану підготовки магістрів складається з переліку дисциплін (23 кредити), що становить 25,5% від загального обсягу кредитів. Кожному здобувачеві освіти надається можливість створення власної освітньої траєкторії через вибірку складову навчального плану, право на навчання за програмою академічної мобільності, визначення місця проходження практик, місце виконання курсової та кваліфікаційної робіт, їх тематику та наукового керівника. Студенти обирають дисципліни для вивчення у 2 та 3 семестрах з Каталогу навчальних дисциплін вільного вибору здобувачів ВО К-ПНУ, який містить навчальні дисципліни, спрямовані на поглиблення загальних компетентностей здобувачів ВО та забезпечення набуття ними соціальних навичок (soft skills); поглиблення фахових компетентностей здобувачів ВО (<http://surl.li/lkxgx>). Після ознайомлення з матеріалами здобувач особисто складає перелік вибірових компонентів ОП (за пріоритетністю) для свого індивідуального навчального плану (за потреби може звернутись за консультацією до куратора академічної групи). Опитування студентів підтвердило, що дисципліни є вибіровими з точки зору здобувачів вищої освіти. За результатами інтерв'ю, процедури вибору дисциплін є зрозумілими для здобувачів освіти (про них можна дізнатися з офіційного сайту ЗВО, в деканаті та на кафедрі) та включають інформування студентів про перелік та зміст вибірових дисциплін, запис на дисципліни та етап корекції. Навчальні плани передбачають відповідне навчальне навантаження для вибірових дисциплін. Крім того, вибір навчальних дисциплін здобувачем ВО може здійснюватися з навчального плану іншої ОП, освітнього рівня чи іншого ЗВО (за умов реалізації права на академічну мобільність).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ОП та навчальним планом передбачено практичну підготовку, що є невід'ємною та обов'язковою складовою підготовки здобувачів вищої освіти. Проведення практичної підготовки здобувачів освіти регламентується Положенням про проведення практики здобувачів вищої освіти К-ПНУ (нова редакція) <http://surl.li/afofn> та здійснюються під керівництвом НПП кафедри відповідно до програм практик та угод з роботодавцями про проходження практик (<http://surl.li/lrriw>). ОП передбачено проходження виробничо науково-дослідної практики загальним обсягом 9 кредитів ЄКТС. Здобувачі мають можливість проходження практик як в структурних підрозділах університету, так і на базі науково-дослідних установ, а також інших закладів освіти згідно з укладеними договорами (НПП «Подільські Товтри», НПП «Синеvir», НПП «Мале Поліся», НПП «Хотинський», Рівненським природним заповідником тощо). Цілі і завдання практичної підготовки формуються, виходячи з вимог СВО та потреб стейкхолдерів. Зібрані під час проходження практик матеріали та здобуті професійні навички дають можливість здобути компетентності, необхідні для написання кваліфікаційної роботи та подальшої професійної діяльності за фахом. Факти проходження практик закордоном відсутні, тому рекомендується активізувати роботу з ознайомлення здобувачів вищої освіти щодо можливостей проходження закордонних практик та стажувань.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Під час роботи ЕГ встановила, що соціальні навички (soft skills) за ОП формуються за рахунок застосування інноваційних й активних методів навчання (робота в команді, дискусії, ділові ігри, опрацювання ситуаційних кейсів, презентації). В результаті вивчення дисциплін ОК01, 06, 07, 08 формуються компетентності ЗК01, ЗК03, ЗК06, СК01, СК03, СК09 та забезпечується формування відповідних програмних результатів навчання. Зокрема формуються такі соціальні компетентності, як вміння генерувати нові ідеї, здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел тощо. Освітній процес супроводжується проведенням різноманітних культурних заходів, організацією тематичних екскурсій, наукових конференцій, що значно розвиває креативне мислення здобувачів та формує соціальні навички. При вивченні зазначених ОК здобувачі мають можливість набути певних soft skills за рахунок командної роботи, виконання робіт проектного типу, критичного оцінювання відомих методів та рішень за конкретною темою. Також здобувачі вищої освіти набувають соціальних навичок шляхом участі у студентському самоврядуванні, гуртках і житті університету, залучення до волонтерської діяльності, неформальної освіти тощо. Під час спілкування ЕГ з гарантом ОП та академічним персоналом отримано інформацію, що останні значну увагу приділяють проведенню різноманітних форм занять і контрольних заходів: бесіда, дискусія, підготовка і захист проектів, розгляд кейсів, ситуаційних завдань з проблемних питань, аналіз конфліктних ситуацій, робота у командах, що дозволяє їм набути необхідних навичок. Інтерв'ювання роботодавців дозволило ЕГ встановити, що в цілому роботодавці задоволені рівнем набутих здобувачами соціальних навичок. Проте, на думку ЕГ, важливими soft skills для магістрантів є також лідерство, відповідальність, тайм-менеджмент, комунікація в національних і міжнародних колективах.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

ОП 2023 року розроблена з урахуванням вимог професійного стандарту «Еколог», затвердженого Міністерством економіки України (Наказ 1111-22 від 04 травня 2022 р.). ОП забезпечує здобувачам освіти виконання умови допуску до роботи за професією (наявність диплома про вищу освіту другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 101 «Екологія»). ОП забезпечує підготовку фахівців на рівні, достатньому для забезпечення виконання трудових функцій: забезпечує набуття здобувачами освіти професійних компетентностей (за трудовою дією або

групою трудових дій), зокрема здатності до формування запитів і визначення дій, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства; оцінювання, прогноз впливу техногенних об'єктів і господарської діяльності на довкілля з метою обрання оптимальної стратегії природокористування; оцінювання екологічних ризиків тощо. ЕГ відзначає, що ОП в повній мірі урахує вимоги професійного стандарту та розширює можливості випускників щодо подальшого працевлаштування.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в К-ПНУ (нова редакція) (<http://surl.li/hwbb>), Положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти К-ПНУ <http://surl.li/bknbr> кількість годин навчальних занять з обов'язкових ОК загальної підготовки для денної форми здобуття вищої освіти складає 1/3 від загальної кількості годин; обов'язкових ОК професійної підготовки – від 33% до 50% (від 10 до 15 год в 1 кредиті ЄКТС), з вибірових ОК – 1/3 від загальної кількості годин (10 год в 1 кредиті ЄКТС). Обсяг часу для самостійної роботи здобувачів ВО складає 66% об'єму ОП. Під час спілкування зі здобувачами освіти виявлено рівномірне навантаження, що не перевищує 20 годин на тиждень і забезпечує досягнення цілей та ПРН, а також відсутність скарг на надмірне аудиторне навантаження та нестачу часу на самостійну роботу. Однак, на думку ЕГ, враховуючи те, що кожен ОК передбачає формування 10-12 ПРН, магістрів варто частіше залучати до обговорення розподілу аудиторної та самостійної роботи з метою встановлення комфортного для них співвідношення годин аудиторної та самостійної роботи.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою за даною ОП не здійснюється. Рекомендується продовжити роботу з запровадження дуальної освіти за ОП, що акредитується.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

ОП є структурованою в контексті загального часу навчання та змістовною. Дисципліни є вибіровими з точки зору ЕГ та здобувачів освіти; розроблена та дотримується процедура вибору освітніх компонентів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Рекомендується: продовжити практику набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills); активізувати роботу з ознайомлення здобувачів вищої освіти щодо можливостей проходження закордонних практик та стажувань; усунути дублювання частини лекційного та практичного матеріалу в ОК 04, 09 та 11; залучати здобувачів освіти до обговорення розподілу аудиторної та самостійної роботи з метою встановлення комфортного для них співвідношення годин аудиторної та самостійної роботи.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОП має достатній рівень узгодженості з якісними характеристиками за підкритеріями. ОП має перспективи для поступового запровадження дуальної форми освіти. Експертна група дійшла висновку, що ОП за спеціальністю 101 «Екологія» відповідає рівню В за Критерієм 2.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання є чіткими і зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті К-ПНУ сторінках Приймальна комісія <https://vstup.kpnu.edu.ua/> і Правила прийому 2023 <http://surl.li/cueib>. Розроблені правила прийому на навчання для здобуття вищої освіти приймальною комісією Університету відповідно до чинного законодавства з урахуванням змін та доповнень нормативно-правових актів Міністерства освіти і науки України. Добре структурована та зрозуміла наведена інформація про спеціальності, ОП, терміни вступної кампанії, перелік необхідних документів для вступу, вартість навчання та програми вступних випробувань. Відповідно до Правил прийому 2023 вступ на навчання за ОП «Екологія» здійснюється на конкурсній основі за результатами ЄВІ та фахового вступного випробування (тестування) <http://surl.li/lsskm>, а також обов'язкового подання та розгляду мотиваційних листів. Вимоги до структури, змісту мотиваційних листів вступників, а також порядку та критеріїв їхнього оцінювання детально розписані та зрозумілі <http://surl.li/dxejv>. Під опрацювання самоаналізу та онлайн-зустрічей підтверджено щорічне оновлення програми фахового вступного випробування та своєчасне розміщення на веб-сайті К-ПНУ для ознайомлення вступників. Порядок проведення вступної кампанії, в т.ч. процедура зарахування, детально розписані, чіткі, зрозумілі та не містять дискримінаційних положень щодо потенційних вступників.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Прийом на ОП здійснюється відповідно до Правил прийому затверджених Вченою радою К-ПНУ та розміщених на офіційному веб-сайті. Вступ на навчання для здобуття ступеню вищої освіти магістр здійснюється на основі ступеня бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста). Особа може вступити до К-ПНУ для здобуття ступеня магістра на основі НРК6 або НРК7, здобутого за іншою спеціальністю (напрямом підготовки) (з урахуванням вимог абзацу шостого пункту I розділу II Правил прийому університету), за умови успішного проходження вступних випробувань (згідно додатку 6) <http://surl.li/ltmmq>. За умови виявлення однакових конкурсних балів у осіб, що претендують на місця державного та регіонального замовлення, для створення рейтингу вступників враховуються результати розгляду та оцінювання мотиваційних листів. Правилами прийому на навчання за ОП «Екологія» передбачено складання фахового вступного випробування (тестування, що містить 50 завдань), яке оцінюється за 200 бальною системою. Програма іспиту розміщена на офіційному веб-сайті К-ПНУ сторінках Приймальна комісія – Програми підготовки до вступних випробувань для здобуття освітнього ступеня магістр <http://surl.li/ltjzt>. Програма фахового вступного випробування оцінює рівень сформованості результатів навчання за наступними освітніми компонентами: Біологія, Загальна екологія, Моніторинг довкілля, Моделювання та прогнозування стану довкілля, Урбоекотологія, Нормування антропогенного навантаження на навколишнє середовище, Екологічна експертиза, Організація та управління в природоохоронній діяльності, Економіка природокористування та Заповідна справа. Список рекомендованої літератури до іспиту зі спеціальності містить джерела 1997–2011 років. Експертна група рекомендує при наступному оновленні програми фахового вступного випробування додати літературні джерела за останні 5 років. Загалом, вступне фахове випробування враховує всі особливості ОП, що свідчить про якісний відбір абітурієнтів. Крім того з абітурієнтами налагоджена дієва система зворотного зв'язку з питань вступу. Також абітурієнти отримують всю необхідну підтримку та допомогу при вступі завдяки створеному в К-ПНУ Консультативному центру. Всі етапи вступної кампанії, розклади вступних випробувань, рейтинг вступників, вартість навчання та обсяги державного замовлення розміщено на веб-сайті К-ПНУ <https://vstup.kpnu.edu.ua/>. Проаналізувавши інформацію самоаналізу ОП, нормативні документи, які розміщені на веб-сайті Університету, ЕГ підтверджено, що правила прийому на навчання за ОП враховують особливості самої освітньої програми.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності, є чіткими, доступними та регулюються Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу К-ПНУ (нова редакція) <http://surl.li/afewx>, Положенням про екзамени і заліки та порядок перезарахування навчальних дисциплін, визначення академічної різниці та її ліквідації при переведенні, вступі та поновленні студентів на навчання до університету <http://surl.li/aglwm>, Положенням про порядок перезарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти в межах академічної мобільності в К-ПНУ <http://surl.li/afkuk>, Порядком визнання в К-ПНУ документів про середню, середню професійну, професійну освіту, виданих навчальними закладами інших держав <http://surl.li/afkuq> та Порядком визнання в К-ПНУ ступенів вищої освіти, здобутих в іноземних закладах вищої освіти <http://surl.li/afkvk>. Визнання результатів навчання в рамках академічної співпраці з ЗВО та іншими партнерами К-ПНУ здійснюється з використанням ЄКТС. Освітні компоненти, що не забезпечуються програмою академічної мобільності, учасник академічної мобільності має змогу опанувати дистанційно з одночасним наданням йому всіх навчально-методичних матеріалів та проведення консультацій. Перезарахування результатів навчання з нормативних навчальних дисциплін проводять повністю за

умови повного збігу заявлених РН і порівнюваної кількості кредитів ЄКТС (відмінність не більше 25%), а також частково в тій частці кредитів, що відповідає РН, що збігаються. Результати навчання дисциплін вільного вибору можуть бути перезараховані замість дисциплін ЗВО та інших партнерів К-ПНУ цього ж рівня без обмежень. Перезарахування РН з навчальних дисциплін та інших видів освітньої діяльності здійснюються на підставі наданої учасником академічної мобільності завіреної Академічної довідки. Визнання РН зазначаються у протоколі засідання Вченої ради факультету. Для відображення РН за програмою академічної мобільності видається сертифікат встановленого зразка, який засвідчує виконання програми. Всі нормативні документи, які регулюють процедури визнання і перерахування результатів навчання, зрозумілі та містяться у вільному доступі на веб-сайті Університету. Також наведено детальну інформацію про можливості академічної мобільності всіх учасників освітнього процесу та зразки документів на участь в різних програмах <http://surl.li/lkwib>. Під час онлайн-зустрічі зі здобувачами вищої освіти ЕГ підтверджено їхню поінформованість про правила визнання результатів навчання, особливості та можливості академічної мобільності, проте, потреби у визнанні РН, отриманих в інших ЗВО на ОП, не було. ЕГ рекомендує підвищувати мотивацію здобувачів вищої освіти до участі у програмах академічної мобільності.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регламентовані Порядком визнання в К-ПНУ результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція) <http://surl.li/efnkz> та Порядком організації та проведення конкурсу на участь у Програмі ЄС Еразмус+ за напрямом КА1: академічна мобільність <http://surl.li/ltfyx>. Правила, порядок, процедура подання заяв та ідентифікація результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, детально і зрозуміло розписані, не містять дискримінаційних положень. Для визнання РН, отриманих у неформальній освіті учасники освітнього процесу подають заяви, додають необхідні документи (диплом, свідоцтво, сертифікат) та Декларацію про попереднє навчання, що засвідчують зміст і результати участі в освітніх заходах, навчальних курсах тощо. Створюється комісія (завідувач кафедри, гарант, НПП, що забезпечує викладання ОК), яка розглядає змістовну відповідність та обсяги перезарахування РН в кредитах ЄКТС (тема, змістовний модуль, декілька змістовних модулів, самостійна робота чи цілий курс). Порядком визнання в К-ПНУ результатів навчання прописана можливість перезарахування ОК «Іноземна мова» з підсумковою оцінкою «відмінно» за наявності сертифікату з іноземної мови на рівні B2 і вище. ЕГ звертає увагу, що під час перезарахування результатів навчання за ОК «Іноземна мова» необхідно врахувати не лише наявність відповідного сертифікату, а й рівень володіння здобувачами англомовної фахової екологічної термінології, а також здатність спілкуватися з іноземними фахівцями-професіоналами. К-ПНУ має право визнавати РН, отримані у неформальній освіті, в обсязі не більше 10% від загального кількості нормативних навчальних дисциплін ОП. На онлайн-зустрічі зі здобувачами вищої освіти ОП «Екологія» підтверджено, що перезарахування РН, отриманих у неформальній освіті, не було, проте, усі учасники освітнього процесу знають про таку можливість. Гарант, завідувач кафедри та НПП постійно ознайомлюють здобувачів вищої освіти з перевагами і можливостями неформальної освіти та пропонують долучатися до різноманітних курсів, в т.ч. і на онлайн-платформі Prometheus. Під час онлайн-зустрічі здобувачі вищої освіти підтвердили проходження онлайн-курсів на цій платформі.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на навчання є чіткими і зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті К-ПНУ. Порядок визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, чіткий та зрозумілий для всіх учасників освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Експертна група рекомендує Гаранту та НПП підвищувати мотивацію здобувачів вищої освіти до участі у програмах академічної мобільності, в т.ч. з залученням до міжнародних проектів та грантів, а також до участі в неформальній освіті з можливим визнанням результатів навчання враховуючи конкретні теми чи змістовні модулі освітніх компонентів ОП.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Експертною групою визначено, що ОП за підкритеріями 3.1, 3.2 має повну відповідність. У К-ПНУ розроблені чіткі та зрозумілі правила процедури визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти та у неформальній освіті, але вони не реалізуються за ОП, тому відповідність підкритерію 3.3, 3.4 є частковою. ЕГ констатує загальну відповідність рівню В за Критерієм 3.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

ОП відповідає заявленим цілям, а методи та форми навчання і викладання орієнтовані на досягнення програмних результатів навчання (ПРН). Вибір форм та методів навчання і викладання регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в К-ПНУ (нова редакція) <http://surl.li/hwbb>. Освітній процес здійснюється за такими основними формами: навчальні заняття, самостійна робота, практичні підготовки та контрольні заходи. Видами навчальних занять є лекція, семінарське, практичне, лабораторне та індивідуальне, консультація. Форми та методи навчання і викладання відображені у робочих програмах навчальних дисциплін, силабусах <http://surl.li/luntz>. У К-ПНУ здобувачі вищої освіти мають вільний доступ до інформації про зміст ОП <http://surl.li/lrswm>, освітніх компонентів <http://surl.li/luntz> (обов'язкові) та <http://surl.li/lunul> (вибіркові). Під час викладання ОК НПП обирають методи, які найкраще сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та ПРН: методи здобуття нових знань з використанням інноваційних технологій, проблемного, дослідницького підходу, інтерактивні, евристичні, пояснювально-ілюстративні методи, дискусії, проектна діяльність тощо. Традиційні та інноваційні методи навчання і викладання застосовуються в комплексі практично для всіх ОК ОП. Досягненню ПРН, активізації та системності при виконанні завдань здобувачами вищої освіти сприяє система контрольних заходів (усне опитування, тестові завдання, модульні контрольні роботи та іспити). На онлайн-зустрічі ЕГ з'ясувала, що здобувачі вищої освіти мають високий рівень задоволеності формами та методами навчання і викладання. У К-ПНУ серед здобувачів вищої освіти та НПП підтримується принципи академічної свободи, культура свободи слова, творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Під час онлайн-зустрічей з Гарантом, здобувачами вищої освіти та НПП ЕГ встановлено, що наведені відомості про освітній процес, цілі, зміст та програмні результати навчання, порядок та критерії оцінювання, є доступними та зрозумілими. Терміни та час проведення різних видів навчальної роботи регламентується розкладами занять та графіками іспитів та консультацій. На сайті університету доступна інформація про графік освітнього процесу <http://surl.li/ejzof>, розклад дзвінків <http://surl.li/lunjpr>, занять <http://surl.li/egkdf>, роботи екзаменаційних комісій <http://surl.li/lunni>. Інформація про освітні компоненти представлена у вигляді силабусів та програм обов'язкових (<http://surl.li/luntz>) та вибіркових (<http://surl.li/lunul>) навчальних дисциплін, які розміщені на сайті К-ПНУ. Критерії оцінювання, кількість балів за кожен вид виконаних завдань, формування підсумкової оцінки у межах окремих освітніх компонентів регламентуються діючими Положеннями, а також детально розписані у робочих програмах та силабусах дисциплін. Гарант ОП та завідувач кафедри на перших зустрічах зі здобувачами вищої освіти розповідають про цілі, зміст та програмні результати навчання, порядок та критерії оцінювання у межах ОК, а також про організацію вільного вибору навчальних дисциплін. Додатково інформацію про порядок та критерії оцінювання ОК здобувачі отримують від НПП, який викладає навчальну дисципліну. Здобувачі вищої освіти на онлайн-зустрічі з ЕГ підтвердили поінформованість та розуміння щодо критеріїв, форм та методів оцінювання. Здобувачі повідомили, що викладачі ознайомлюють їх із змістом освітніх компонентів на початку вивчення, а також зазначили про швидкий зворотній зв'язок з викладачами (додаткова консультація) у разі необхідності. Усі учасники освітнього процесу мають безплатний доступ до інформаційних і матеріальних ресурсів, які необхідних для навчання та викладання за ОП.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Під час реалізації ОП «Екологія» значна увага приділяється поєднанню навчання і досліджень. Викладачі проводять наукові дослідження та мають наукові публікації в контексті змісту навчальних компонентів за освітньою програмою. Здобувачі вищої освіти та НПП самостійно можуть обирати методи реалізації власних наукових інтересів. Матеріально-технічні бази К-ПНУ та закладів-партнерів, з якими укладено угоди про співпрацю, дозволяє усім учасникам освітнього процесу за ОП проводити дослідження. До переліку обов'язкових компонентів ОП входять ОК «Методика наукових досліджень», «Системний аналіз якості навколишнього середовища», «Виробнича науково-дослідна практика» та інші, які сприяють детальному ознайомленню здобувачів вищої освіти з сучасними

критеріями, підходами при виборі методів і засобів вимірювань для дослідження та аналізу стану навколишнього природного середовища. Залучення до науково-дослідної роботи відбувається при виконанні індивідуальних завдань у межах різних освітніх компонентів ОП. Отримані при вивченні ОК уміння здобувачі вищої освіти удосконалюють плануючи, виконуючи та інтерпретуючи результати дослідження під час написання кваліфікаційних робіт і наукових публікацій. Під час онлайн-зустрічей зі здобувачами вищої освіти, ЕГ підтверджено написання статей та тез у співавторстві з викладачами, а також їхню спільну участь у конференціях. Також здобувачі вищої освіти презентують результати науково-дослідної роботи на наукових семінарах і конференціях, щорічних звітних наукових конференціях К-ПНУ, а також на науково-практичній конференції «Молоді дослідники – природі Поділля». Для проведення досліджень та отримання практичних навичок у К-ПНУ створені усі необхідні умови, зокрема, працюють гуртки та проблемні групи <http://surl.li/frefy>. Гурткова робота поєднується із виконанням кваліфікаційної роботи, що дає змогу здобувачам вищої освіти отримувати постійні консультації та покращувати практичний досвід.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Відповідно до самооцінювання ОП у К-ПНУ щорічно відбувається перегляд змісту освітніх компонентів, практики, тем кваліфікаційних робіт, що зумовлено сучасними потребами готувати фахівців, що здатні ефективно вирішувати екологічні проблеми. Перегляд та оновлення освітніх компонентів регламентується нормативними документами К-ПНУ. Загалом НПП К-ПНУ змінюють та доповнюють зміст освітніх компонентів додаючи до робочих програм та силабусів теми, що відображають сучасні наукові досягнення у галузі екології, оцінці впливу на довкілля, охороні навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів тощо. Наприклад, до ОК «Стратегія сталого розвитку» введено тему «Стратегічна екологічна оцінка та сучасні аспекти ОВД». До змісту ОК «Системний аналіз» додано тему «Просторовий аналіз екологічних даних», а ОК «Природозберігаючі технології» доповнено темою «Фандрайзинг та реалізація природоохоронних проєктів». Також оновленню змісту ОК сприяє проходження стажувань НПП, особливо в закордонних ЗВО. НПП при перегляді змісту ОК враховують рекомендації стейкхолдерів, що допомагають спрямувати вивчення дисципліни на підвищення рівня професійних знань, умінь і навичок. За пропозицією директора НПП «Подільські товтри» Р. Якубаша ОК «Біорізноманіття» доповнено темою «Екосистемні послуги» <http://surl.li/lrsmk>. Також НПП активно застосовують в освітньому процесі свій власний науковий досвід. Під час онлайн-зустрічей з НПП ЕГ підтверджено оновлення змісту освітніх компонентів ОП, в т.ч. з використанням інформації, яку вони отримують в результаті здійснення власних наукових досліджень. Зокрема, проф. Любінська Л.Г. підтвердила використання підходів до оцінювання ПЗФ, наведених у своїх публікаціях, при викладанні ОК «Менеджмент природно-заповідного фонду».

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Інтернаціоналізація є однією з важливих цілей К-ПНУ, що відображено у наступних документах: Статут К-ПНУ <http://surl.li/dewxe>, Стратегія інтернаціоналізації К-ПНУ (до 2025 р.) <http://surl.li/aficb>, Стратегія розвитку К-ПНУ на 2020-2030 рр. <http://surl.li/bkjcg>, Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу К-ПНУ (нова редакція) <http://surl.li/afewx> та Порядок організації та проведення конкурсу на участь у Програмі ЄС Еразмус+ за напрямом КА1: академічна мобільність <http://surl.li/lftfx>. Координування навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією К-ПНУ здійснює відділ міжнародних зв'язків <http://surl.li/bkwqe>. Університет підвищує можливість мобільності викладачів та здобувачів вищої освіти через програми співпраці з ЗВО та країнами-партнерами у сферах вищої освіти та підтримки молоді. Завдяки такій співпраці НПП підвищили кваліфікацію в Університеті природничих наук у м. Любліні (Польща) – проф. Любінський О.І., 2020 р., доц. Федорчук І.В., 2020 р., проф. Любінська Л.Г., 2021 р., Краківському педагогічному університеті ім. Національної комісії освіти – проф. Мазур Н.А., 2021 р., Варшавській політехніці – проф. Мазур Н.А., 2022 р. <http://surl.li/lrksq>. Ознайомленню здобувачів вищої освіти за ОП із світовими науковими здобутками сприяє співпраця з Словацькою академією наук (Словацька Республіка), Університетом ім. Адама Міцкевича, Ойцовським національним парком (Республіка Польща), яка полягає у долученні партнерів до рецензування та видання Вісника К-ПНУ Серія «Екологія». Організація та участь у міжнародних науково-практичних конференціях НПП, в також інших заходах з партнерами, дозволяє враховувати передовий зарубіжний досвід під час підготовки магістрів. Для ознайомлення зі світовими науковими здобутками бібліотека К-ПНУ надає доступ всім учасникам освітнього процесу до міжнародних наукометричних баз даних Scopus, Web of Science та інших <http://surl.li/ltspv>. Під час онлайн-зустрічей з НПП, здобувачами вищої освіти ЕГ виявлено, що вони проінформовані про можливість участі в академічній мобільності, програмах міжнародного обміну та міжнародних проєктах у поєднанні з навчальним процесом.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у програмах ОК та ОП результатів навчання. Всі учасники освітнього процесу дотримуються принципів академічної свободи. Поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП здійснюється завдяки залученню здобувачів вищої освіти до гуртків, виконання індивідуальних завдань, участі у проектах та написання публікацій. НПП постійно оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабкою стороною є відсутність участі здобувачів вищої освіти у програмах міжнародної мобільності. Враховуючи, що в К-ПНУ створені умови для інтернаціоналізації ЕГ пропонує Гаранту та відділу міжнародних зв'язків більш активніше залучати усіх учасників освітнього процесу до участі в міжнародній співпраці, у т.ч. в програмах обміну, міжнародних наукових проектах у поєднанні з навчальним процесом. Також ЕГ рекомендує Гаранту та НПП запрошувати для проведення гостьових лекцій професорів з іноземних ЗВО, що підвищить рівень ознайомлення здобувачів вищої освіти за ОП з світовими науковими здобутками.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню цілей та програмних результатів ОП, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу. Інформація щодо цілей, змісту і програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів зрозуміла і доступна для всіх учасників освітнього процесу. К-ПНУ забезпечує поєднання навчання та дослідження, викладачі оновлюють зміст ОК ОП з урахуванням наукових досягнень і сучасних практик. Експертна група пересвідчилась у повній відповідності підкритеріїв 4.1-4.4. Однак за підкритерієм 4.5 (навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти) ЕГ виявила часткову відповідність. Виявлені недоліки не мають суттєвого впливу на якість ОП, а запропонована траєкторія їх усунення є досяжною, тому ЕГ дійшла висновку, що ОП відповідає рівню В за Критерієм 4.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Основними документами, що регламентують форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів, є «Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти К-ПНУ» (<http://surl.li/hwbc>), «Положення про організацію освітнього процесу в К-ПНУ (нова редакція)» (<http://surl.li/hwbb>). Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти враховує особливості Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС). Формами контрольних заходів є поточний семестровий контроль (контрольні роботи та тестування, презентації та реферати, доповіді та доповнення, розрахункові завдання, захисти практичних робіт, захисти звіту з практик) та підсумковий контроль (іспит, диференційований залік, комплексний іспит за програмою підготовки, захист курсової та публічний захист кваліфікаційної роботи магістра), що здійснюється з метою оцінювання ПРН. У навчальному плані для кожного освітнього компонента зазначається періодичність і терміни здійснення контрольних заходів. Різні форми контролю у межах певної освітньої компоненти ОП дозволяють контролювати процеси набуття здобувачами ПРН, теоретичні знання та практичні навички, що формують цілісну систему засвоєння матеріалу з кожної дисципліни за певний проміжок часу у логічно-побудованій системі навчального процесу. Здатність вирішувати конкретні практичні завдання, послуговуючись фундаментальними теоретичними знаннями, перевіряється під час занять та під час поточного контролю. Діагностика рівня набутих фахових компетенцій відбувається під час складання іспиту (диференційованого заліку) за кожним освітнім компонентом. У ході експертизи встановлено, що поточний контроль за даною ОП включає різні види контрольних заходів. Характерно, що застосовуються різноманітні види завдань. Інформацію про форми контрольних заходів окремих ОК наведено у Робочих програмах (<http://surl.li/luntz>). Таким чином, вони доступні для ознайомлення здобувачам. Інформацію про форми контрольних заходів та критерії оцінювання викладачі доповідають здобувачам на першому занятті з відповідної дисципліни, що було підтверджено під час інтерв'ювання НПП і здобувачів. Критерії оцінювання наведено у «Додатку до Положення про організацію освітнього процесу в К-ПНУ» (<http://surl.li/boqhd>).

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

У Стандарті вищої освіти за спеціальністю 101 «Екологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти атестація здобувачів освіти здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи (<http://surl.li/lyylw>). В університеті атестація здійснюється у формі складання комплексного іспиту за програмою підготовки, що розміщується на сайті К-ПНУ: (<http://surl.li/kqzal>) та публічного захисту кваліфікаційної роботи магістра (пункт 2.1.2) (<http://surl.li/kqzal>). У Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка кваліфікаційні роботи магістра проходять обов'язкову перевірку на наявність академічного плагіату, відповідно до «Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція)» (<http://surl.li/eqgxs>).

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЕГ ознайомилась з Положенням про організацію освітнього процесу в К-ПНУ (нова редакція) (<http://surl.li/hwbb>), Положенням про атестацію та організацію роботи екзаменаційної комісії в К-ПНУ (<http://surl.li/kqzal>), «Методичними рекомендаціями з перевірки дипломних/кваліфікаційних робіт (проектів), К-ПНУ на рівень унікальності» (<http://surl.li/eqhdm>). Під час інтерв'ювання здобувачів вищої освіти з'ясовано, що рівень їх поінформованості щодо контрольних заходів і критеріїв оцінювання знань є достатнім. В К-ПНУ імені Івана Огієнка об'єктивність екзаменаторів та процеси запобігання та врегулювання конфлікту інтересів регулюються процедурами, встановленими Положенням про врегулювання конфліктних ситуацій у К-ПНУ (<http://surl.li/eqzap>), Кодексом академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (<http://surl.li/bhnx>). Під час роботи ЕГ встановлено, що в К-ПНУ імені Івана Огієнка за результатами звіту самооцінювання, опитувань студентів та випускників за час дії ОП конфлікту інтересів зафіксовано не було. В К-ПНУ імені Івана Огієнка унормування порядку повторного проходження контрольних заходів регулюється Положенням про організацію освітнього процесу в К-ПНУ (нова редакція) п. 9.5 (<http://surl.li/hwbb>), Положенням про екзамен і заліки, порядок перезарахування навчальних дисциплін, визначення академічної різниці та її складання при переведенні, вступі та поновленні здобувачів вищої освіти на навчання до К-ПНУ п. 4.9 (<http://surl.li/aglwm>).

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Основними документами, що визначають політику, стандарти і процедуру дотримання академічної доброчесності у ЗВО є: Кодекс академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (<http://surl.li/bhnx>), Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція) (<http://surl.li/eqgxs>), Методичні рекомендації з перевірки курсових, дипломних/кваліфікаційних робіт (проектів), дисертацій здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на рівень унікальності (нова редакція) (<http://surl.li/esjhy>), Порядок перевірки рукописів монографій, підручників, навчальних посібників на рівень унікальності (<http://surl.li/egiql>), Положення про врегулювання конфліктних ситуацій у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (<http://surl.li/eqzap>). Під час онлайн-зустрічей зі здобувачами, НПП, студентським самоврядуванням, гарантом ОП, адміністративним персоналом та допоміжними структурними підрозділами ЕГ пересвідчилися у дотриманні вимог академічної доброчесності, її популяризації, обов'язкової перевірки робіт на плагіат (План заходів із популяризації академічної доброчесності на II семестр 2022-2023 н.р. (<http://surl.li/etdte>)). Перевірка наукових робіт на наявність академічного плагіату проводиться з використанням програмного продукту Unicheck, після чого видається відповідний Висновок про рівень унікальності роботи. В результаті опитування студентів та НПП експерти з'ясували, що вони особисто завантажують свої кваліфікаційні роботи в систему Unicheck. Здобувачі обізнані щодо поняття «академічна доброчесність», процедури перевірки на наявність плагіату, максимально допустимого відсотку запозичень при написанні певних робіт, а також важливості дотримання принципів академічної доброчесності. У К-ПНУ імені Івана Огієнка за порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторного проходження контролю й оцінювання (контрольна робота, іспит тощо); позбавлення академічної стипендії, відрахування з університету. В Університеті функціонує Комісія з питань академічної доброчесності (<http://surl.li/bkqvs>). Випадків академічної недоброчесності здобувачами вищої освіти зафіксовано не було, тому

необхідність у вживанні якихось заходів не виникала. ЕГ рекомендує продовжити практику постійного проведення тренінгів, семінарів, консультацій з популяризації принципів академічної доброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання є зрозумілими, чіткими та систематизованими, що забезпечує об'єктивність екзаменаційної комісії, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження та впроваджуються під час реалізації ОП. Також здобувачі добре ознайомлені та дотримуються правил академічної доброчесності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Експертна група рекомендує продовжити: проведення систематичного опитування (двічі на рік) здобувачів вищої освіти з метою з'ясування рівня об'єктивності оцінювання та попередження конфліктних ситуацій; залучення здобувачів до апробації та опублікування результатів наукових досліджень, продовжувати проводити роз'яснення, щодо поняття академічної доброчесності.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів за ОП чіткі, зрозумілі їм та дозволяють перевірити досягнення програмних результатів навчання. Відповідна інформація подається здобувачам заздалегідь і є достатньою. Критерії оцінювання уніфіковані та деталізовані у внутрішніх документах. В цілому заклад дотримується політики академічної доброчесності, реалізуються відповідні процедури. ЕГ дійшла спільної думки, що ОП повністю відповідає вимогам критерію 5 з оцінкою В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Проаналізувавши відомості про самооцінювання, в т.ч. наведену інформацію у табл.2 і на персональних сторінках НПП, нормативні документи та провівши онлайн-зустрічі з гарантом ОП, академічним персоналом, представниками структурних підрозділів та викладачами, ЕГ виявлено, що майже усі НПП відповідають ОК, викладання яких вони забезпечують на ОП «Екологія». Академічну та/або професійну кваліфікацію викладачів, що задіяні в реалізації ОП, підтверджують дипломи про вищу освіту, дипломи про наукові ступені, атестати про вчені звання, наукова та професійна діяльність у відповідній сфері, а також наукові публікації у фахових виданнях, в тому числі у наукометричних базах Scopus та Web of Science. На онлайн-зустрічах гарант ОП та НПП зазначили, що всі викладачі постійно підтверджують академічну кваліфікацію відповідними науковими публікаціями, а професійну кваліфікацію удосконалюють проходячи стажування і підвищення кваліфікації, що засвідчують відповідні сертифікати та свідоцтва <http://surl.li/lrksq>. До складу робочої групи ОП «Екології» включено три НПП кафедри, які мають наукові ступені та вчені звання, а також професійну активність за 5–11 пунктами п. 30 Ліцензійних умов. Реалізацію ОП забезпечують 7 НПП: з них 4 доктори наук (57%) та 3 кандидати наук (43%). За вченим званням: 29% складають професори, 71% – доценти. За віком: 5 викладачів – 40–50 років, 1 викладач – 50–60 років, 1 – 60–70 років. Під час онлайн-зустрічі з гарантом, НПП підтверджено, що забезпечують реалізацію ОП «Екології» тільки викладачі, які мають відповідну академічну та/або професійну кваліфікацію. Крім того, викладачі постійно працюють над вдосконаленням методичного забезпечення освітніх компонентів, а також активно публікують результати наукової діяльності в фахових виданнях. Здобувачі вищої освіти на онлайн-зустрічі високо оцінили професійні якості викладачів та наукових керівників кваліфікаційних робіт. Загалом академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації ОП, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та ПРН. ЕГ рекомендує призначити для викладання дисципліни Природозберігаючі технології НПП, який матиме відповідну базову освіту або науковий ступінь.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура конкурсного добору викладачів є прозорою, проводиться на засадах відкритості, об'єктивності, рівності, неупередженості, що регламентовано Порядком проведення конкурсного відбору для заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) у К-ПНУ (нова редакція) <http://surl.li/bhrzx>. Оголошення про проведення конкурсного відбору та його термінів оприлюднюється на офіційному веб-сайті Університету, а за потреби – на спеціальних веб-ресурсах. Відповідно до Порядку, для організації та проведення конкурсного відбору на заміщення вакантних посад НПП наказом ректора створюється Конкурсна комісія (у складі не менше 5 і не більше 10 членів), яка розглядає документи претендентів та приймає рішення про їх відповідність вимогам законодавства та умовам конкурсу. Детальне роз'яснення щодо вакансій, термінів, переліку необхідних документів, порядку проведення конкурсного відбору НПП отримують у відділі кадрів <http://surl.li/lrtxg>. Попереднє обговорення претендентів, після прийняття заяв та проведення ними пробного лекційного, практичного чи лабораторного занять, відбувається на засіданні кафедри. Висновки обговорення професійної кваліфікації претендента передаються до Конкурсної комісії. Конкурсною комісією університету аналізуються освіта, науково-педагогічний стаж, навчально-методична та науково-дослідна робота, особистісні характеристики претендента, відповідність вимогам Професійного стандарту на групу «Викладачі закладів вищої освіти» і критеріям пп. 37 та 38 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності. На онлайн-зустрічах з адміністрацією Університету, допоміжними структурними підрозділами і НПП підтверджено прозорість процедури та зрозумілість критеріїв конкурсного відбору, а також врахування рівня професіоналізму викладачів відповідно до академічної та/або професійної кваліфікації за ОК для ефективної реалізації ОП «Екологія».

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу регламентують Положення про Раду роботодавців у К-ПНУ <http://surl.li/bhmck>, Положення про зв'язки з роботодавцями та сприяння працевлаштуванню випускників К-ПНУ (нова редакція) <http://surl.li/erzmx>, а також договори між ЗВО і підприємствами, організаціями та установами <http://surl.li/lrkvm>. Зокрема, К-ПНУ укладено договори з НПП «Хотинський», «Мале Полісся», «Подільські Товтри», «Синевир» та Рівненським природним заповідником <http://surl.li/lrtiw> щодо проведення спільних навчальних і дослідницьких проектів, проходження виробничої практики, проведення експериментальних досліджень при підготовці кваліфікаційних робіт тощо. Крім того, Університетом підписані договори з Хмельницьким національним університетом про співпрацю щодо реалізації внутрішньої академічної мобільності учасників освітнього процесу <http://surl.li/lrrrl>, Тернопільським національним педагогічним університетом ім. В. Гнатюка про проведення і спільну участь у конференціях, з'їздах, семінарах, круглих столах <http://surl.li/lrgvm> та іншими ЗВО, що передбачають різні види наукової та творчої співпраці. К-ПНУ співпрацює з Староушицькою селищною ОТГ, що дозволяє акцентувати увагу всіх учасників договору на регіональні екологічні проблеми та спільний пошук шляхів їхнього вирішення. Особлива увага приділена залученню роботодавців до розроблення чи оновлення ОП <http://surl.li/lrtcr>, перегляду та зміни освітніх компонентів відповідно до сучасних реалій <http://surl.li/lrsmk>, надання відгуків і пропозицій щодо удосконалення ОП, навчальних планів та реалізації освітнього процесу <http://surl.li/lrswp>. Також роботодавці працюють у складі ЕК (Р.Якубаш – директор НПП «Подільські Товтри»), беруть участь у практичній підготовці (проведення навчальних екскурсій, ознайомлення з процесом водопідготовки та роботою очисних споруд (О.Сікора – КП «Міськтепловоденергія»), надають бази для проходження виробничої науково-дослідної практики здобувачами вищої освіти <http://surl.li/lrsoa>. Під час онлайн-зустрічі ЕГ отримала позитивні відгуки щодо ОП. Факт активного долучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу, в т.ч. участь у практичній підготовці, круглих столах, конференціях, методичних нарадах, організації та сприянні проведення виробничої практики, регулярності надання відгуків щодо удосконалення ОП, підтверджено ЕГ на онлайн-зустрічах з роботодавцями, НПП та здобувачами вищої освіти. Роботодавці задоволені рівнем практичної підготовки здобувачів вищої освіти та пропонують їм роботу після завершення навчання за ОП.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Професіоналі-практики та експерти в галузі та/або представники роботодавців залучаються до аудиторних занять проводячи відкриті лекції, практичні заняття, екскурсії, надаючи бази для проходження здобувачами вищої освіти виробничої науково-дослідної практики, беручи участь у круглих столах і пропонуючи стажування на власних підприємствах, організаціях та установах. Зокрема, до читання гостьових лекцій залучені провідні науковці України: О. Лукаш, доктор біологічних наук, професор національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка (тема: «Рівні охорони рослинного світу») <http://surl.li/lrndp>; Н. Міронова, докторка сільськогосподарських наук, професорка, завідувачка кафедри екології та біологічної освіти Хмельницького національного університету (тема: «Стратегічна екологічна оцінка: основні положення, практичні кейси») <http://surl.li/lrnfp>. У круглому столі до Міжнародного дня водно-болотних угідь брала участь А.Ліщук, провідний фахівець з екологічної освіти НПП «Подільські Товтри» (тема: «Еколого-освітня діяльність національного парку як складова частина популяризації, збереження та відновлення водно-болотних угідь») <http://surl.li/lrlogf>. Проводяться

візні практичні заняття на КП «Міськтепловоденергія», НПП «Подільські Товтри», екскурсії на Екоферму у с. Чабанівка <http://surl.li/lrols> та Гідроелектростанцію у с. Великозалісся <http://surl.li/ironq>. Крім того, директор НПП «Подільські Товтри» Р. Якубаш сприяє проведенню практики здобувачів вищої освіти. Наведену інформацію у відомостях самооцінювання та веб-сайті Університету підтверджено гарантом ОП, здобувачами вищої освіти, професіоналами-практиками, експертами в галузі та роботодавцями.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Під час опрацювання самоаналізу, інформації розміщеної на веб-сайті Університету та проведення онлайн-зустрічей ЕГ встановлено та підтверджено, що К-ПНУ сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми і у співпраці з іншими організаціями. Усі можливості професійного розвитку викладачів прописані та регулюються Положенням про підвищення кваліфікації педагогічних і НПП (нова редакція) <http://surl.li/bkryb>. Професійний розвиток НПП реалізується через навчання за програмами підвищення кваліфікації, стажування за кордоном та в Україні, в т.ч. в науково-дослідних установах з якими укладено відповідні угоди про співпрацю <http://surl.li/lrkvm>, вебінарах. Університет проводить щорічне рейтингове оцінювання діяльності НПП та матеріально і морально заохочує їх до професійного розвитку. НПП пройшли курси підвищення кваліфікації в Університеті природничих наук у м. Любліні (Польща) (проф. Любинський О.І., 2020 р., доц. Федорчук І.В., 2020 р., проф. Любінська Л.Г., 2021 р.), Краківському педагогічному університеті ім. Національної комісії освіти (проф. Мазур Н.А., 2021 р.), Варшавській політехніці (проф. Мазур Н.А., 2022 р.), Державній екологічній академії післядипломної освіти та управління (проф. Любинський О.І., 2020 р., доц. Федорчук І.В., 2020 р., доц. Козак М.І., 2020 р.), Центрі українсько-європейського наукового співробітництва (проф. Любінська Л.Г., 2022 р.), Хмельницькому національному університеті (проф. Любинський О.І., 2019 р.), Міжнародній академії екології та медицини (проф. Любінська Л.Г., 2021 р.), Тернопільському національному педагогічному університеті ім. Володимира Гнатюка (доц. Трофименко А.О., 2021 р.) <http://surl.li/lrksq>. Усі учасники освітнього процесу проінформовані про можливості академічної мобільності <http://surl.li/afewx>, що підтверджено ЕГ під час онлайн-зустрічей. Відділ міжнародних зв'язків К-ПНУ <http://surl.li/lrjwc> запрошує НПП та здобувачів вищої освіти до активної участі у міжнародних програмах і стажуваннях та здійснює опитування <http://surl.li/lrkkq> для врахування пріоритетних напрямів академічної мобільності. У К-ПНУ розроблений та затверджений план дій на 2022-2024 р. <http://surl.li/evblo>, що включає важливі заходи для залучення учасників до академічної мобільності, в т.ч. шляхом підвищення рівня володіння іноземними мовами (Лінгвістичний центр) <http://surl.li/dfhxf>.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Під час онлайн-зустрічей з адміністрацією Університету, адміністративним персоналом, допоміжними структурними підрозділами та НПП експертна група отримала підтвердження інформації, що в К-ПНУ функціонує дієва система матеріального та нематеріального заохочення (сприяння у кар'єрному зростанні, здобуття ступенів та вчених звань, участь у міжнародних наукових заходах, підписання угод про співпрацю з урахуванням можливості підвищення кваліфікації, допомога у виданні наукових статей, в т.ч. у наукометричних виданнях (Scopus та Web of Science), монографій (українською та англійською мовами). Види заохочення регламентуються Колективним договором між адміністрацією та профспілковим комітетом працівників К-ПНУ на 2021–2023 рр. <http://surl.li/fabjn>, Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в К-ПНУ (нова редакція) <http://surl.li/hwab> та Положенням про щорічне рейтингове оцінювання НПП К-ПНУ <http://surl.li/czhwm>. За високі показники в рейтингу НПП (посадова категорія: професор) О. Любинський (3 місце) та Л. Любінська (13 місце) <http://surl.li/eepng> отримали грошові премії та занесені на Дошку пошани <http://surl.li/eflfg>. У К-ПНУ передбачено додаткове преміювання НПП за високі досягнення у навчальній, методичній і науковій роботі <http://surl.li/bkryg> (за здобуття закордонних наукових грантів, за викладання фахових навчальних дисциплін англійською мовою, за отримання патентів, за підготовку кандидата, доктора та захист дисертацій, за публікації у наукометричних базах тощо). Крім того, за результатами конкурсу «Кращий викладач року» і «Молодий викладач року» найкращі викладачі Університету отримують Подяки та Грамоти. Також проф. Л. Любінська отримала грамоту Хмельницької обласної премії імені Миколи Дарманського в галузі освіти та науки в номінації «Кращий науковець» <http://surl.li/lsdai>.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Високий рівень академічної та/або професійної кваліфікації НПП, що залучені до реалізації ОП, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та ПРН. Конкурсний добір викладачів прозорий, об'єктивний, неупереджений, що мотивує НПП постійно підвищувати необхідний рівень професіоналізму для успішної реалізації ОП «Екологія». К-ПНУ залучає до організації і реалізації освітнього процесу академічну спільноту провідних ЗВО в Україні та зацікавлених у розвитку ОП представників національних природних парків, підприємств, організацій і об'єднаних територіальних громад. Усі види наукової, творчої співпраці та спільні інтереси всіх зацікавлених сторін

чітко прописані в угодах, в т.ч. реалізації академічної мобільності та розвитку викладацької майстерності викладачів ОП. Позитивними практиками є матеріальне та нематеріальне стимулювання викладацької майстерності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

ЕГ рекомендує ЗВО під час призначення для викладання фахових екологічних дисциплін обирати НПП, які мають відповідну базову освіту або науковий ступінь.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ЕГ відзначає повну відповідність ОП за підкритеріями 6.2-6.6. Процедура конкурсного добору викладачів є прозорою, проводиться на засадах відкритості, об'єктивності, рівності та неупередженості. Роботодавці та фахівці-практики залучені до освітнього процесу. ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів та практикує матеріальне та нематеріальне стимулювання їхньої викладацької майстерності. Зважаючи на сильні сторони та позитивні практики, а також наведені рекомендації, експертна група дійшла висновку, що ОП відповідає рівню В за Критерієм 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Реалізація та навчання на ОП відбувається на базі кафедри біології та екології К-ПНУ, аудиторії та спеціалізовані лабораторії оснащені необхідним мультимедійним і не тільки (фонд книг, лабораторний посуд, приладове забезпечення тощо) обладнанням, для проведення занять. Навчальні практики, візні практичні заняття проходять на базі НПП «Подільські товтри», що неодноразово було підтверджено у процесі інтерв'ювання, як і НПП, здобувачів ВО так і директора парку п. Якурбаша Р. А. Гарант ОП Любинський Олександр Іванович ознайомив членів ЕГ з матеріально технічною базою К-ПНУ імені Івана Огієнка. При дистанційному огляді МТБ було продемонстровано: оптичні та електронні мікроскопи, сушильні шафи, термостати, електронні ваги, електромагнітні мішалки, центрофуги, спектрофотометри, реактиви та спеціальний посуд. Частина практично-орієнтованих занять проводиться на базі ЗВО, а інша частина – це візні заняття (<http://surl.li/lrsoa>). Матеріали навчального контенту розміщуються на сторінці кафедри біології та екології (<http://surl.li/luntz>), а також у модульному середовищі Moodle (<http://surl.li/cvtgh>), де здобувачі мають доступ за допомогою індивідуальної корпоративної пошти. Фінансові ресурси для забезпечення освітньої діяльності Університету висвітлені на офіційному сайті ЗВО у розділі: «Фінансова та бюджетна звітність в К-ПНУ» (<http://surl.li/dewzv>). Під час онлайн зустрічей ЕГ зі здобувачами освіти, представниками студентського самоврядування зафіксовано достатній рівень задоволеності МТБ ЗВО. Бібліотечний фонд і навчально-методичне забезпечення задовольняє потреби здобувачів та забезпечує здобуття потрібних фахових компетентностей. ЕГ встановила, що ЗВО має сприятливе середовище та умови для набуття здобувачами певних soft skills комунікації у командній роботі, виконання проєктів, критичного оцінювання методів і рішень, відповідальність за прийняті рішення тощо. ЕГ рекомендує продовжити практику оновлення лабораторного обладнання, придбання приладів, устаткування, а також програмного забезпечення необхідного для формування у здобувачів професійних навичок в екологічній та природоохоронній сфері.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час дистанційної комунікації з різними фокус-групами ЕГ переконала, що К-ПНУ імені Івана Огієнка забезпечує всіх учасників освітнього процесу вільним і безоплатним доступом до інфраструктури та інформаційних ресурсів ЗВО. Здобувачі освіти та НПП мають вільний доступ до бібліотеки Університету (<http://surl.li/lzbuw>), а також до наукометричних баз. У фонді бібліотеки майже 51000 найменувань та електронної бібліотеки, що постійно оновлюється. Викладачі та студенти можуть користуватися комп'ютерними класами, навчальними лабораторіями, Wi-Fi та рештою складових матеріально-технічного забезпечення ЗВО. Здобувачі використовують Репозитарій ЗВО (<http://surl.li/cvteo>). Усі необхідні для навчання, викладацької та наукової діяльності умови в межах ОП ЗВО

забезпечує безоплатно. ЕГ робить висновок, що бібліотечні фонди університету та ННЦ в достатній мірі забезпечені фаховою навчально-методичною літературою та сучасними періодичними виданнями.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Дистанційний огляд приміщень університету, його корпусів, аудиторій, лабораторій складає враження безпечності для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти. Розміщення комп'ютерів, меблів, обладнання в цілому відповідає санітарним та будівельним нормам. Університет постійно вдосконалює надійність експлуатації навчальних корпусів і гуртожитків. На базі ЗВО постійно функціонує соціально-психологічна служба (<http://surl.li/cvltlm>). Працюють системи сигналізації, пандуси, встановлено камери відеоспостереження, пожежну сигналізацію. Освітнє середовище є безпечним для учасників освітнього процесу. Студенти щороку проходять інструктаж з техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки. В аудиторіях і лабораторіях факультету витримуються відповідні санітарні умови стосовно площі приміщень, температурного режиму, освітлення. В корпусах цілодобова охорона. Також, здобувачами було відзначено постійне проведення анкетувань, щодо якості освітнього процесу (<http://surl.li/axkqn>). Під час зустрічі ЕГ з представниками студентського самоврядування, було підтверджено, що освітнє середовище є безпечним та задовольняє потреби здобувачів, у тому числі під час дії воєнного стану в Україні.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (<http://surl.li/hwbb>). Постійно здійснюється моніторинг рівня задоволення студентів якістю навчального процесу і надання освітніх послуг за результатами соціопитувань (<http://surl.li/axkqn>). У разі виникнення нагальних питань або ситуацій, що потребують миттєвого вирішення є можливість звернутися до студентського парламенту К-ПНУ, гаранта ОП, зателефонувати на «Телефон довіри», або написати на електронну скриньку довіри (<http://surl.li/cugvd>). В ЗВО працюють наступні механізми, що забезпечують підтримку здобувачів ВО: Навчально-методичного центру забезпечення якості освіти (<http://surl.li/dfhvr>), відділу профорієнтаційної роботи, доуніверситетської підготовки та сприяння працевлаштуванню випускників університету (<http://surl.li/cxmsn>), відділу наукової роботи (<http://surl.li/mfwuy>), відділу міжнародних зв'язків (<http://surl.li/bkwcq>). Комунікація зі студентами відбувається також з використанням соціальних мереж. Консультативна підтримка здобувачів вищої освіти в Університеті з навчальних і методичних питань здійснюється на кафедрах, науково-педагогічними працівниками. На сайті ЗВО для реалізації освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки, здобувачам представлено необхідну інформацію: розклад занять (<http://surl.li/egkdf>), графік освітнього процесу, графік сесій, графік перекладання академічної заборгованості, робочі програми ОК й каталог ВК (<http://surl.li/mfxht>), бази практик (<http://surl.li/lrriw>).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Як стало відомо ЕГ під час спілкування з керівництвом університету, гарантом ОП та представниками студентського самоврядування в К-ПНУ імені Івана Огієнка створено належні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами. Для осіб з порушенням рухового апарату у навчальних корпусах та гуртожитках створено пандуси, широкі проходи, безпорогові дверні блоки, кнопки виклику допомоги, а також для осіб з вадами зору розроблені таблички зі шрифтом Брайля. Права осіб з особливими освітніми потребами підтримуються: Положенням про організацію інклюзивного навчання в К-ПНУ (<http://surl.li/bkulf>), Правилами прийому до К-ПНУ п. 8 (<http://surl.li/mfxiv>), Стратегія розвитку К-ПНУ на 2020-2030 рр. (<http://surl.li/bkjcq>). На ОП на момент проведення дистанційної акредитаційної експертизи особи з особливими освітніми потребами не навчалися. В результаті проведеної експертизи встановлено, що в Університеті є достатні умови для реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами та створено умови для інклюзивної освіти.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Під час комунікації ЕГ з різними фокус-групами експерти мали змогу переконатися що освітня діяльність університету базується на принципах дотримання демократичних цінностей свободи, справедливості. Врегулювання конфлікту інтересів в К-ПНУ здійснюється відповідно до Статуту К-ПНУ (нова редакція) (<http://surl.li/bkjcd>); Правила, стандарти, процедури щодо виявлення, протидії та запобігання корупції у діяльності К-ПНУ визначено

Антикорупційною програмою К-ПНУ на 2023–2025 рр. (<http://surl.li/dfheu>); Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в К-ПНУ (нова редакція) (<http://surl.li/eqgxs>); Кодекс академічної доброчесності КПНУ (нова редакція) (<http://surl.li/bhnx>). У разі виникнення проблемних ситуацій, можна написати чи зателефонувати на «Телефон довіри», або скриньку довіри (<http://surl.li/cugvd>), чи звернутися до студентського самоврядування (<http://surl.li/mfxmp>), гаранта ОП. Під час спілкування з учасниками освітнього процесу у межах ОП скарг, пов'язаних з дискримінацією за будь-якою ознакою, сексуальним домаганням чи корупцією не надходило. В ході онлайн-зустрічі зі здобувачами та представниками студентського самоврядування було з'ясовано, що вони є обізнаними стосовно процедур вирішення конфліктних ситуацій.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за ОП, та дозволяє задовольнити їхні потреби й інтереси. Позитивним моментом в контексті Критерію 7 є можливість здобувачів освіти отримати консультацію та допомогу представників психологічної служби. Університет забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Рекомендується: продовжити оновлення лабораторного обладнання, придбання приладів, устаткування, а також програмного забезпечення необхідного для формування у здобувачів професійних навичок в екологічній та природоохоронній сфері; продовжувати розвивати міжнародну співпрацю націлену на виконання спільних науково-дослідних проєктів, що сприятиме оновленню матеріально-технічних ресурсів на даній ОП.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ОП має достатній рівень узгодженості з якісними характеристиками за підкритеріями 7.1-7.6. Вважаємо, що ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 7 з рівнем В, з не суттєвими недоліками.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Загальна політика щодо розроблення, розгляду, затвердження та перегляду ОП зафіксована у Положенні про освітні програми в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція) (<http://surl.li/bgsfm>); Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в К-ПНУ (нова редакція) (<http://surl.li/hwab>), Положенні про організацію опитування здобувачів вищої освіти щодо якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в К-ПНУ (<http://surl.li/hwae>). За дотримання і виконання цих процедур в ЗВО відповідають: робоча група, кафедра біології та екології, Вчена рада факультету, навчально-методичний центр забезпечення якості освіти. Підставами для перегляду та оновлення ОП є пропозиції роботодавців та інших стейкхолдерів, результати моніторингу ринку праці, нові тенденції розвитку спеціальності, що вимагають реалізацію освітнього процесу на ОП, пропозиції здобувачів ВО, результати опитування та ін. За результатами моніторингового опитування здобувачів і пропозицій стейкхолдерів здійснюється періодичний перегляд ОП та навчального плану. Критеріями перегляду ОП є результати зворотного зв'язку із стейкхолдерами Університету: (здобувачами і роботодавцями), та прогнозування розвитку галузі і потреб суспільства. У процесі моніторингу ЗВО використовує регулярні опитування учасників освітнього процесу щодо якості ОП, рівня їх задоволеності наповненням навчальних планів, а також опитування роботодавців стосовно якості ОП та її освітніх компонентів тощо. ОП була започаткована в 2016 р., черговий перегляд ОП здійснювався у 2021 та 2023 рр. для врахування результатів опитувань здобувачів, роботодавців, а також тенденцій розвитку галузі. Відповідні ОП для моніторингу якісного стану наведені на сайті випускової кафедри в розділі (<https://biolog.kpnu.edu.ua/opp-ekolog/#>). Під час інтерв'ювання здобувачів освіти ЕГ отримала інформацію про те, що побажання та пропозиції здобувачів

розглядаються та реалізуються. На підтвердження фактів модернізації ОП здобувачі посилалися на зміни, що враховані в ОП 2023 р., де за пропозиціями здобувачів і роботодавців були введені нові навчальні дисципліни: «Регіональний екологічний моніторинг», «Геоінформаційні системи в екології» та ін. Інтерв'ювання роботодавців показало, що вони залучаються як зацікавлена сторона в процесі моніторингу та перегляду ОП, надаючи відгуки і пропозиції, на підставі яких ЗВО робить відповідні зміни. Під час інтерв'ювання здобувачів, роботодавців, адміністративного персоналу та НПП було з'ясовано, що Університет дотримується процедур моніторингу, періодичного перегляду та затвердження ОП (<http://surl.li/lzycj>).

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Інтерв'ювання здобувачів і представників органів студентського самоврядування з приводу їх практичного залучення до процесу перегляду ОП підтвердили факт, що зміст та програмні результати ОП обговорювались зі здобувачами. У ході зустрічей було з'ясовано, що представники органів студентського самоврядування входять до складу Вчених рад факультетів та Вченої ради університету, що підтверджує їх залучення до процедур забезпечення якості ОП. Здобувачі безпосередньо залучені до перегляду ОП (в тому числі навчального плану) та брали участь у розширених засіданнях кафедри та органів студентського самоврядування, вченої ради природничо-економічного факультету, оскільки представники органів студентського самоврядування входять до її складу. Здобувачі ВО входять до складу делегатів конференції трудового колективу університету <http://surl.li/cxmlq> та вченої ради університету, її постійних комісій <http://surl.li/cxmb> тощо. При перегляді ОП на засіданнях робочої групи врахували побажання здобувачів щодо розширення переліку вибіркових дисциплін. Опитування показало, що здобувачі ОП задоволені компонентами й якістю освіти. Під час спілкування ЕГ зі здобувачами було виявлено їх побажання щодо збільшення кількості практичних занять.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Аналіз документів, наданих ЗВО, та результати зустрічей з роботодавцями підтвердили, що роботодавці та ЗВО дійсно є партнерами у системі забезпечення якості ОП. Роботодавці залучені до формування та перегляду ОП, що підтверджується договорами та угодами про співпрацю. Залучення роботодавців та інших стейкхолдерів регулює Положення про Раду роботодавців у К-ПНУ (<http://surl.li/exqzw>), Положення про зв'язки з роботодавцями та сприяння працевлаштуванню випускників К-ПНУ імені Івана Огієнка (нова редакція) (<http://surl.li/erzmx>) та Положення про освітні програми в К-ПНУ (нова редакція) (<http://surl.li/bgsfm>). Університет організовує засідання та круглі столи з роботодавцями для обговорення ОП. Роботодавці на запит Університету надають рецензії та пропозиції щодо покращення ОП: Р.Якубаш – директор НПП «Подільські товтри» та О.Сікора – заступник ген.директора з теплопостачання КП «Міськтепловоденергія» (член Ради роботодавців К-ПНУ імені Івана Огієнка <https://proforient.kpnu.edu.ua/sklad-rady-robotodavtsiv/>) для забезпечення якості освітньої діяльності, з метою організації та удосконалення практичної підготовки здобувачів ВО. Стейкхолдери запрошуються до процесу обговорення ОП (<https://ecolog.kpnu.edu.ua/obhovorennia-osvitnikh-prohram/>). Укладаються договори про співпрацю <https://biolog.kpnu.edu.ua/uhody-pro-spivpratsiu/>, що дозволяє дотримуватися відповідності між підготовкою здобувачів ВО та вимогами роботодавців. Співпраця дозволяє орієнтуватись на потреби роботодавця та чіткіше визначати знання і уміння, якими має володіти сучасний фахівець еколог. Співпраця з роботодавцями має постійний і довготривалий характер. Інформація щодо заходів зі стейкхолдерами висвітлюється на сайті факультету та випускової кафедри. На думку роботодавців, запропонована ОП дозволяє забезпечити сучасну та якісну підготовку екологів, проте зазначено, що існує необхідність посилення вивчення іноземних мов та практичних навичок з написання грантів.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Під час інтерв'ювання представників сервісних підрозділів ЕГ отримала інформацію, що в ЗВО існує налагоджена система зв'язків з випускниками, яка включає в себе збір та аналіз інформації щодо їх професійної діяльності. Подана ОП проходить первинну акредитацію. Проте інформацію про працевлаштування випускників збирає випускова кафедра. В Університеті функціонує відділ профорієнтаційної роботи, доуніверситетської підготовки та сприяння працевлаштуванню випускників університету (<http://proforient.kpnu.edu.ua>). Проводиться постійний моніторинг траєкторії працевлаштування, аналіз роботи з питань сприяння працевлаштуванню здобувачів ВО після закінчення навчання, інформує про вакантні місця на підприємствах, в установах та організаціях, співпрацює з потенційними роботодавцями і забезпечує оперативне заповнення вакансій, налагодження ділових відносин ЗВО зі службами зайнятості населення, підприємствами, установами та організаціями (роботодавцями) з питань працевлаштування випускників, проведення роз'яснювальної роботи серед здобувачів ВО і випускників щодо нормативно-правових актів з питань державного регулювання зайнятості та трудових відносин. На сайті кафедри у рубриці «Наші випускники: кроки успіху» (<https://biolog.kpnu.edu.ua/nashivypuskyky/>) висвітлена інформація

щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОП. Також відбуваються зустрічі випускників, під час яких проводиться опитування щодо їх працевлаштування.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Відповідно до Процедури внутрішнього забезпечення якості у К-ПНУ, що координується Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в К-ПНУ (нова редакція) (<http://surl.li/deoki>) університетський рівень контролю за якістю освіти здійснюється: 1) здобувачами та органами самоврядування; 2) проєктними групами, випусковою кафедрою; 3) вченою радою факультету, деканатом, науково-методичною радою; 4) навчально-методичним центром забезпечення якості освіти та його підрозділами, радою роботодавців тощо; 5) ректором, ректоратом, вченою радою К-ПНУ, наглядовою радою. Під час зустрічі з представниками цих структурних підрозділів встановлено, що при оновленні ОП обговорювали і врахували пропозиції щодо усунення недоліків: навчальні дисципліни в MOODLE наповнено робочими програмами й силабусами, конспектами/тезами лекцій, планами практичних занять, навчально-методичною літературою, завданнями для самостійної роботи тощо; поповнено авторськими розробками (посібники, методичні рекомендації) дисципліни ОП; – запроваджено технології проведення занять в онлайн-режимі з використанням платформ GoogleMeet, Zoom, соціальних мереж. На думку ЕГ, система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти функціонує коректно; Університет веде системну цілеспрямовану роботу щодо поліпшення якості освітнього процесу, а також підвищення рівня задоволеності здобувачів освіти навчанням, про що свідчать регулярні опитування здобувачів і позитивні практики, які використовуються для викладання за ОП. ЕГ вважає за необхідне рекомендувати: продовжити функціонування системи управління якістю, яка дозволить системно та комплексно впроваджувати всі напрацювання Університету в напрямку забезпечення якості освіти; залучати роботодавців та їх матеріально-технічні й інформаційні ресурси для підвищення якості реалізації ОП; поширити практику створення центрів колективного використання обладнання й оновлення лабораторного обладнання; продовжити практику оперативного реагування на виявлені недоліки та розробку відповідних коригувальних заходів; активізувати реалізацію національних і міжнародних наукових та освітніх проєктів.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти відсутні, оскільки акредитація первинна. ЗВО вживає заходи спрямовані на посилення публікаційної активності НПП, в тому числі і у міжнародних виданнях; проходження підвищення кваліфікації; дотримання процедур академічної доброчесності; роз'яснення положень щодо запобігання будь-яких проявів сексуальних домагань, утисків, гендерної нерівності та дискримінації, відповідальності за вказані порушення; оновлення інформації стосовно кар'єрного шляху випускників ОП; оновлення інформації щодо публікаційної активності викладачів, матеріалів для практичної підготовки, про бази практик тощо

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

В Університеті існують належні процедури та впроваджується політика забезпечення якості вищої освіти. Академічний та адміністративний персонал, роботодавці, здобувачі вищої освіти й органи студентського самоврядування підтвердили свою участь у формуванні заходів щодо удосконалення якості освіти за даною ОП. Учасники освітнього процесу дотримуються принципів академічної доброчесності; застосовуються антиплагіатні програми для перевірки текстів наукових і кваліфікаційних робіт здобувачів, а також наукових публікацій та дисертацій НПП. Університет сприяє популяризації серед НПП, здобувачів напрямів забезпечення якості освіти, наукових досліджень, у тому числі з залученням громадськості. Механізм такої участі на даній ОП реалізується через опитування, співбесіди, рецензування. Спілкування зі стейкхолдерами показало, що члени академічної спільноти (студенти, НПП, адміністрація, допоміжний персонал) сприймають політику та процедури забезпечення якості як корисні та готові долучатися до удосконалення внутрішньої системи забезпечення якості. Рекомендується продовжити практики проведення тренінгів, семінарів, круглих столів для учасників освітнього процесу з роз'яснення основних принципів академічної доброчесності, а також особливостей функціонування в університеті системи управління якістю вищої освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

ЗВО послідовно дотримується визначених ним процедур з розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування, а також роботодавці, залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Система забезпечення якості К-ПНУ забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній діяльності з реалізації ОП завдяки обговоренню на засіданнях кафедри та вчених радах. Сформована у ЗВО культура якості сприяє покращенню освітньої діяльності та подальшому розвитку ОП. В академічній спільноті ЗВО сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Рекомендуємо: більше уваги приділяти отриманню «зворотного» зв'язку від здобувачів освіти щодо змісту навчання; здійснювати періодичний перегляд ОП з урахуванням потреб і запитів стейкхолдерів, а також на основі інноваційних досягнень в галузі науки і техніки; з метою залучення до процедури широкого обговорення та актуалізації ОП; продовжити практики проведення заходів з популяризації принципів академічної доброчесності, а також розкриття особливостей функціонування в університеті системи управління якістю вищої освіти.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Зважаючи на сильні та слабкі сторони у контексті Критерію 8 та активну позицію ЗВО та стейкхолдерів щодо подальшої співпраці у напрямку вдосконалення ОП, експертна група зробила висновок, що оцінка за даним критерієм відповідає рівню В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЕГ під час інтерв'ювання фокус-груп зафіксовано чіткість та зрозумілість правил і процедур, що регулюють права й обов'язки учасників освітнього процесу та послідовність їх виконання на ОП Екологія. Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу в К-ПНУ імені Івана Огієнка регулюються наступними документами: Статут К-ПНУ (нова редакція) (<http://surl.li/dewxe>); Правила внутрішнього розпорядку К-ПНУ (<http://surl.li/bdmeb>); Положення про організацію освітнього процесу в К-ПНУ (нова редакція) (<http://surl.li/hwbb>); Положення про дотримання академічної доброчесності (нова редакція) (<http://surl.li/eqgxs>) Усі документи представлені на офіційному сайті ЗВО розділ Публічна інформація – Основні документи К-ПНУ (<http://surl.li/dewzv>). Під час онлайн-експертизи було підтверджено, що усі учасники освітнього процесу ознайомлені з даними документами, знають свої права й обов'язки та розуміють, де можуть знайти потрібну інформацію у разі необхідності.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

К-ПНУ імені Івана Огієнка оприлюднює достовірну інформацію про ОП на своєму веб-сайті. В ЗВО дотримуються правил своєчасного оприлюднення ОП для обговорення (<http://surl.li/lrswm>). Співпраця із науковими установами та підприємствами фахового спрямування сприяє конкурентоспроможності здобувачів на ринку праці. Співпраця з підприємствами фахового спрямування підкріплена договорами (Договір про наукову та творчу співпрацю між НПП «Подільські Товтри» та К-ПНУ ім.І.Огієнка; Договір про наукову та творчу співпрацю між НПП «Синевир» та К-ПНУ ім.І.Огієнка; Договір про наукову та творчу співпрацю між НПП «Мале Поліся» та К-ПНУ ім.І.Огієнка; Угода про наукову та творчу співпрацю між НПП «Хотинський» та К-ПНУ ім. І.Огієнка; Договір про наукову та творчу співпрацю між К-ПНУ ім.І.Огієнка (м.Кам'янець-Подільський) та Рівненським природним заповідником (м.Сарни); Договір про співпрацю щодо реалізації внутрішньої академічної мобільності учасників освітнього процесу). Зокрема базами практик студентів-екологів є: Національний природний парк «Подільські Товтри», Національний природний парк «Хотинський», Національний природний парк «Мале Поліся», тощо. Стейкхолдери беруть участь в обговоренні про зміни в ОП другого рівня вищої освіти, що було підтверджено відповідним документом (<http://surl.li/lrsmk>). Під

час інтерв'ювання стейкхолдери підтвердили участь в обговоренні ОП. Підтверджено факт рецензування ОП, а також участь в круглих столах. Роботодавці також задіяні не тільки в обговоренні ОП, але й долучаються до навчального процесу шляхом проведення відкритих лекцій та навчальних практик. ЕГ робить висновок щодо повної відповідності за цим підкритерієм.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Кафедра біології та екології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка оприлюднює інформацію про ОП Екологія на своєму веб-сайті: навчальні плани, робочі програми ОК (<http://surl.li/luntz>), методичні вказівки для виконання кваліфікаційної роботи магістра, каталог вибіркових дисциплін (<http://surl.li/lunul>), освітню програму спеціальності 101 Екологія (<http://surl.li/lrswm>). ЕГ було надано рецензії (<http://surl.li/lrswm>) й угоди роботодавців. Також ЗВО має офіційні сторінки в соціальних мережах (facebook <https://www.facebook.com/kpnu.edu.ua>, youtube <http://surl.li/mfvri> та Instagram <https://www.instagram.com/kpnu1918/>). ЕГ під час експертизи переконатися у достовірності наведеної у відомостях про самооцінювання інформації стосовно підкритерію 9.3.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

До сильних сторін слід віднести: системна позитивна практика співпраці із науковими установами та природно-заповідним фондом, що закріплена на основі договорів. Новини, події, документи та життя ЗВО анонсуються та дублюються не тільки на офіційній сторінці, але й у соціальних мережах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

На думку ЕГ рекомендується продовжити позитивну практику своєчасного оприлюднення й оновлення інформації на офіційному сайті Кафедри біології та екології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Освітньо-професійна програма загалом відповідає критерію прозорості та публічності. Аналізуючи сильні сторони (складання договорів про співпрацю з науковими установами, нормативно-правові акти та положення, що діють у ЗВО, доступні для тих, чий права й обов'язки вони регулюють, залучення до обговорення ОП стейкхолдерів). Вся необхідна інформація, щодо ОП є у вільному доступі на сайті ЗВО. ЕГ дійшли висновку, що ОП Екологія другого рівня вищої освіти відповідає рівню В за цим критерієм.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Експертній комісії був наданий доступ до всіх необхідних матеріалів. Були створені належні умови роботи для експертної групи. Експертиза відбувалася у відповідності з програмою роботи експертної групи. Перевірка відомостей, що були подані у звіті про самооцінювання, підтвердила їх достовірність.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Павличенко Артем Володимирович

Члени експертної групи

Суходольська Ірина Леонідівна

Чупа Володимир Михайлович